

styczeń/luty 2025

Jan Parandowski

Dla najpiękniejszej

Fragment
książki *Mitologia*

Boginka morska Tetyda była tak piękna, że Dzeus i Posejdon, kiedy byli jeszcze kawalerami, ubiegali się o jej rękę. Ale ostrzegła ich Temida¹, przypominając starą przepowiednię, że owa śliczna panna urodzi syna, który będzie potężniejszy od swego ojca. To wnet ostudziło zapęły bogów. Żaden nie chciał dochować się potomka możniejszego od siebie. Postanowiono wydać Tetydę za człowieka. A właśnie książkę [...], Peleus, zakochał się w bogince. [...]

Wesele odbyło się w pieczarze dobrego centaura Chejrona, który zastępował panu młodemu ojca. [...]

Kiedy tak wesoło ucztowano, zjawił się nagle gość niepożądany: Eris, bogini niezgody. Dzeus, znając jej swarliwy² charakter, nie kazał jej posłać zaproszenia. Przyszła, aby się zemścić. Rzuciła na stół biesiadny złote jabłko z napisem: „Dla najpiękniejszej”. Pomiędzy boginiami zakotłowało. Najgłośniej krzyczały: Hera, Atena i Afrodyta. Każda chciała mieć jabłko dla siebie. Powstało takie piekło, że Dzeus musiał się wmieszać. Gdy się uciszyło, zapowiedział, że sędzią sporu czyni młodego pasterza, Parysa: której ów przyzna złote jabłko, taje mieć będzie. [...]

Pierwsza Hera uczyniła krok i rzekła: „Jestem królową nieba. Jeśli mnie oddasz jabłko, będziesz wielkim królem i narody kłaniać ci się będą, znosząc daniny bogate”. Parys pomyślał, że jest w istocie biedny, a szalas, w którym mieszka, zacieka wodą w porze deszczów. [...]

Otrząsnął się i zatrzymał wzrok na wyniosłej postaci Ateny. Ta rzekła: „Uczynię cię najmądrzejszym z ludzi, jeśli wydasz wyrok sprawiedliwy, przyznając mi jabłko”. Młody pasterz przypomniał sobie pewnego siwego staruszka, który raz przechodził przez wieś: mówiono o nim, że jest bardzo mądry. Ale miał twarz pomarszczoną i smutne oczy. Rozmyślania przerwał mu słodki głos Afrodyty: „W dalekiej Sparcie, w domu króla Menelaosa, żyje najcudniejsza kobieta na świecie, Helena. Dam ci ją”. Parys bez wahania oddał złote jabłko Afrodycie.

¹ *Temida – grecka bogini sprawiedliwości.*

² *Swarliwy – kłótniwy.*

1. Tekst *Dla najpiękniejszej* jest przykładem

A. mitu. B. baśni. C. legendy. D. tekstu informacyjnego.

2. Odpowiedz jednym zdaniem, co się wydarzyło podczas wesela Tetydy i Peleusa.

.....
.....
.....

3. W którym akapicie pojawia się informacja o zachowaniu i cechach charakteru bogini Eris?

A. W pierwszym. C. W trzecim.
B. W drugim. D. W czwartym.

4. Wyjaśnij, dlaczego Parys oddał złote jabłko Afrodycie?

.....
.....
.....
.....

5. Z tekstu wynika, że wyrażenie *jabłko niezgody* oznacza:

A. nieproszonego gościa. C. bezcenny dar.
B. przyczynę kłótni. D. władzę królewską.

6. Ponumeruj kolejne wypowiedzenia, tak aby powstał plan wydarzeń do tekstu *Dla najpiękniejszej*.

Obawa przed starą przepowiednią. Oferta Ateny.

Pojawienie się Eris.

Wesołe uczciowanie.

Spór o złote jabłko.

Wybranie sędziego.

Propozycja Hery.

Dar Afrodyty.

Rozstrzygnięcie kłótni.

Podkreślone w planie wyrazy to **rzeczowniki / czasowniki**.

Zamieszczony w tym zadaniu plan wydarzeń zapisano w postaci **zdań pojedynczych / równoważników zdań**.

8. Z jakiego słownika zaczerpnięto podaną informację?

kłócić się – 1. «toczyć gwałtowny spór, często podniesionym głosem, wszczynać kłótnie; sprzeczać się, spierać się» – Kłócić się hałaśliwie, zawzięcie, zaciekle. Kłócić się o coś. Kłócić się z kimś. 2. «pozostawać w sprzeczności z czymś, nie odpowiadać czemuś»: Kolor dywanu kłócił się z kolorem zasłon. *ndk*

.....
9. W zdaniu *O złote jabłko spierały się trzy boginie*:

A. występuje liczebnik zbiorowy. C. użyto liczebnika głównego.

B. pojawia się liczebnik porządkowy. D. nie ma liczebnika.

10. Wyjaśnij pisownię wielkiej i małej litery w podanych wyrażeniach:

kultura grecka –

starożytni Grecy –

Czas realizacji

21 lutego 2025